

Obsah

Úvodem ■ 11

Narození, křtiny a šestinedělí

Narození jako jev lidové kultury ■ 21

Dítě jako dar i nelehký úděl ■ 23

„Když dá Pámbu červíčka, tož přidá aj chlebička“ ■ 23

„Vítám vás do kostela, já jsem se dopustila!“ ■ 26

Raději hřích než světskou hanbu ■ 31

Těhotenství – čas očekávání, odpovědnosti a hrozeb ■ 35

Těhotenství jako stav výjimečnosti ■ 35

Přiletí čáp, nebo vrána? ■ 41

Těžká hodinka ■ 45

„Kamna se nám bourají“ ■ 45

Osudovost zrození ■ 51

Báby pupkořezné, babky či hebamky ■ 61

Ondesli jsme pohana, přinášíme křesťana ■ 72

Přijímací ceremoniály ■ 72

Ecce homo – křest: přijetí a patronace ■ 74

Kmotrovství – příbuzenství nejen duchovní ■ 88

Svatým kmotrovstvím dítěti posloužiti ■ 95

„Dětské křtěnky“ neboli křtiny ■ 99

Rituál první koupele ■ 102

Do kouta nosíme ■ 106

Izolace šestinedělek ■ 106

Ochrana novorozence ■ 114

„Pámbu požehnej, ať neúroku!“ / „Můro můroucí, nechod' sem v noci!“ /
Podhozenec

Do kouta nosíme aneb pocta v šestinedělí ■ 124

„Když pak vyplní se dnové očistění jejího“ / „Úvotky, úvotky, sú to mlsné
hotky“

Smrt a pohřbívání

Uzavření života a poselství živým ■ 143

Představy o duši a posmrtném životě ■ 145

Duše v rozměrech světa člověka ■ 145

Duše na cestě do světa zemřelých ■ 153

Odplata za hříchy ■ 156

Odpovědnost živých za zmírnění trestu mrtvých ■ 159

Hříšná duše v zatracení – hrůzy pekla ■ 162

Zlidovělé peklo: drama i groteska ■ 164

Smrt v proměnách víry a sociality ■ 168

Obraz smrti ve středověkém myšlení ■ 168

Smrt v lidové tradici ■ 171

Smrt v příslovích a rčeních ■ 178

Předzvěsti smrti ■ 180

Umírání a smrt ■ 184

Smrt a poslední vůle ■ 191

Mezi smrtí a pohřbem ■ 202

Zjišťování a oznamování smrti ■ 202

Od úmrtí k pohřbu ■ 207

Pohřeb ■ 225

Rozloučení s domovem ■ 225

Na poslední cestě ■ 229

Uložení do hrobu ■ 238

Pohřební hostiny a pohoštění ■ 239

Pohřby svobodných mladých lidí ■ 242

- Dětské pohřby ■ 242
Pohřební naříkání a projevy smutku ■ 247
K sociálně společenskému aspektu pohřebního obřadu ■ 255

Hřbitovy ■ 265

- Za bránou života věčného ■ 265
Svědectví proměn doby a posvátného ■ 269
V koho a jak věřím či nevěřím, tam i patřím ■ 272
Být sebou ■ 276
Magická moc hřbitovů a mrtvých ■ 280
Čím jsem byl... ■ 286

Revenanti a tzv. nečistí zemřelí ■ 292

- Přízraky mrtvých ■ 292
Návraty spravedlivých ■ 294
Návraty zlovolných duší ■ 299
Prostředky proti návratům mrtvých ■ 306
Dábel – našeptávač sebevrahů ■ 310
Symboly vyloučení ze společnosti ■ 316

Kult zemřelých a slavnosti jejich uctívání ■ 319

- Ochránci domovů ■ 320
Pohoštění jako projev úcty zemřelým ■ 323
Křesťanské milosrdenství: péče o spásu duše ■ 326
Uctívání svatých a památka zemřelých ■ 330
Svatky zemřelých ■ 336

Závěrem ■ 341

- Poznámky ■ 344
Prameny a literatura ■ 382
Seznam vyobrazení ■ 404
Zusammenfassung ■ 409

